

Zijn jullie in overleg getreden met de aanbieders van telecommunicatienetwerken over het aanleveren van de verkeers- en locatiegegevens? Bestaat er, eventueel aan de hand van deze overleggen, al een concreet beeld over de informatie die door deze aanbieders kan worden aangeleverd?

Het wetsvoorstel is gericht op de behoefte die het RIVM heeft gesteld. Bij de totstandkoming van het wetsvoorstel is gebruik gemaakt van expertise van het CBS, en is uitgegaan van een (inmiddels gestaakt) proefproject dat tussen CBS en een van de drie mobiele aanbieders is ontwikkeld. Daarmee is aannemelijk dat ten minste die aanbieder op korte termijn de in het tweede lid genoemde informatie kan verstrekken. EZK zal op korte termijn in gesprek treden met de drie aanbieders om te bezien op welke termijn verstrekking van de in het tweede lid genoemde informatie haalbaar is, en op welke manier dit technisch zal moeten worden vormgegeven. Daar zal rekening mee worden gehouden in de aanwijzing op grond van het eerste lid.

In hoeverre zijn uit deze informatie signalen af te leiden over de opleving van het virus? Wat is, kortom, jullie verwachting van de informatie die uit deze gegevens zijn af te leiden? Het gaat immers niet om het volgen van concrete (besmette) personen, maar om verplaatsingen van personen. Is het voorstel ook op enigszins experimentele basis bedoeld? Zodat in ieder geval voor een jaar kan worden gekeken of deze maatregel van toegevoegde waarde kan zijn ten opzichte van, dan wel in combinatie met, de andere maatregelen die worden getroffen om het virus te beheersen?

De verplaatsingsgegevens geven het meest direct inzicht in hoeveel bewegingen er plaatsvinden tussen gemeenten. Deze geaggregeerde data zeggen niets over de verspreiding van het virus zelf, maar wel over het potentiële risico van virusoverdracht tussen personen. Daarmee kunnen ze een eerste signaal geven aan het RIVM dat er sprake kan zijn van een risico op het opleven van het virus, bij sterk toegenomen drukte in een gemeente. Op basis van deze op gemeentelijk niveau geaggregeerde data kunnen GGD'en, veiligheidsregio's en zorgaanbieders in alertheid gebracht worden als dat nodig is. Uit de tellingen wordt een matrix gedestilleerd, die gebruikt kan worden om een schatting te maken in welke gemeenten besmettingen zouden plaatsvinden. Die schattingen kunnen worden gebruikt om lokale signalen af te geven aan de GGD'en om transmissie te stoppen. Ten tweede kan via de aantallen een beeld worden verkregen van de naleving en effectiviteit van maatregelen. Denk bijvoorbeeld aan een maatregel die alleen in de spits geldt, dan zou je aan het aantal verplaatsingen kunnen zien of er op die tijdstippen minder of juist meer verplaatsingen zijn. De vraag is dan of een advies ordentelijk opgevolgd wordt door de bevolking. Nadrukkelijk gaat het dan niet om handhaving, maar om de effectiviteit te meten en eventueel de noodzakelijke maatregelen bij te stellen.

Het is niet bedoeld als experimentele maatregel, zoals in de vraag van de Raad van State lijkt te worden afgeleid uit de vervaltermijn van een jaar na inwerkingtreding. De vervalbepaling is bedoeld om duidelijk te maken dat het om een tijdelijke wet gaat, uitsluitend voor de duur van de bestrijding van COVID-19. Bij verlenging wordt uiteraard gekeken of verlenging noodzakelijk is, waarbij ook meespeelt hoe effectief deze tellingen op dat moment nog kunnen worden ingezet voor de taak van het RIVM.

Wat is precies de reden dat er voor negen categorieën van de herkomst van de gegevens uit het buitenland is gekozen? De indeling in continenten en de categorie die ziet op 'overige landen binnen Europa' doen wel erg grofmazig aan. Heeft dit met de bescherming van persoonsgegevens te maken?

Er is gekozen om buitenlandse IMSI-nummers apart te nemen van de Nederlandse telefoons in de tellingen omdat deze kunnen leiden tot andere besluiten, bijvoorbeeld in de keuze van communicatie door de GGD of gemeente (taal, doelgroep). Binnen de groep van buitenlandse IMSI-nummers is besloten een onderscheid te maken tussen telefoons die gekoppeld kunnen zijn aan regulier grensverkeer (Verenigd Koninkrijk, België, Duitsland) en overige. Verder is besloten geen onderscheid te maken naar land van herkomst omdat daarbij voor veel landen kleine aantallen

ontstaan die met het oog op de privacy afgeknapt zouden moeten worden waardoor informatie verloren gaat. Er is gekozen om wel onderscheid te maken naar werelddeel omdat de werelddelen aanzienlijk verschillen in de fase van de pandemie (de hoogste aantallen in Azië waren vooral in maart, de hoogste aantallen in Zuid-Amerika in mei).

Wat wordt verder bedoeld met het leveren van "regionaal maatwerk"? Gaat het om meer dan enkel een waarschuwing/signaal uitzenden naar de GGD'en andere instanties in een bepaalde gemeente dat sprake is van een verhoogd risico op besmettingen?

Het gaat om twee soorten acties bij regionaal maatwerk. De eerste en belangrijkste soort van acties zijn signalen af te geven aan GGD'en. De GGD'en vormen de regionale organisatie voor infectieziektebestrijding en de gemeenten de lokale autoriteit om deze signalen om te zetten tot maatregelen op lokaal niveau. Als er bijvoorbeeld in een regio zoals Noord-Brabant meer COVID-19 voorkomt dan in de rest van Nederland, en in enkele gemeenten, zoals Breda en Tilburg veel mensen op hetzelfde tijdstip in het weekend naar elkaars gemeente reizen, zouden GGD'en West-Brabant en Hart voor Brabant met de gemeenten kunnen besluiten om bezoek te ontmoedigen. Een tweede soort van acties bestaat uit het verwerken van de tellingen tot een ranglijst van gemeenten naar risico om de infectie, indien deze voorkomt in de gemeente, te verspreiden naar andere gemeenten. Dit kan voor GGD'en reden zijn om bij schaarse menskracht en middelen deze bij voorrang in te zetten in een gemeente en daarna in een andere. Het zou bijvoorbeeld mogelijk zijn dat op basis van de tellingen blijkt dat de gemeente Amsterdam meer bezoekers met verschillende herkomst heeft, en dus een hoger risico op verdere verspreiding heeft, dan de gemeente Amstelveen. Dit zou de GGD Amsterdam kunnen gebruiken om intern te prioriteren en eerst clusters van infecties in de gemeente Amsterdam op te sporen en daarna pas de clusters van infecties in de gemeente Amstelveen.

Zullen de locatie- en verkeersgegevens gekoppeld worden aan het "dashboard" wat op regionaal niveau zal worden bijgehouden met data over o.a. ziekenhuisopnamen, aantal testen en positieve uitslagen, waarover inmiddels berichten zijn verschenen (zoals in het nrc)?

Belangrijk is om aan te geven dat er geen sprake is van het ontvangen van locatie- en verkeersgegevens door het RIVM. Het gaat om aantallen per uur op gemeentenniveau. De locatie- en verkeersgegevens/brondata blijft bij de aanbieders. De informatie (tellingen) wordt alleen door het RIVM zelf gebruikt om signalen af te geven aan GGD, veiligheidsregio's en zorgaanbieders. De informatie wordt niet in het 'dashboard' opgenomen. In het dashboard worden diverse gegevens overzichtelijk bijeengebracht die nu al in diverse rapportages vanuit bijvoorbeeld het RIVM te vinden zijn, met het doel beleidsbeslissingen op nationaal, regionaal en lokaal niveau te sturen. In de voorlopige plannen staan verplaatsingsgegevens genoemd als indicator op nationaal niveau. De waarschijnlijke invulling hiervan is dat uitsluitend het landelijk percentage mensen dat in de eigen gemeente verblijft, met een afwijking ten opzichte van het gemiddelde voor de invoering van maatregelen, in het dashboard worden opgenomen.

Zullen de aanbieders van telecommunicatienetwerken worden vergoed voor de kosten die zij op grond van dit voorstel zullen moeten maken? De Telecommunicatiewet kent in artikel 13.6 wel een vergoedingsmogelijkheid met betrekking tot de verstrekking van gegevens voor het strafrechtelijke kader.

Er is niet voorzien in een vergoeding voor de kosten die de aanbieders op grond van dit wetsvoorstel zullen moeten maken. De nalevingskosten voor publiekrechtelijke verplichtingen worden in beginsel niet door de overheid vergoed. Bij gesprekken over het mogelijk opzetten van een eerder (inmiddels afgebroken) project waarbij vergelijkbare informatieverstrekking werd voorzien gingen de aanbieders uit van deelname om niet. De aanbieders ontvangen bijvoorbeeld ook geen vergoeding voor de kosten die zij maken op grond van artikel 14.1, tweede lid, onderdeel a, van de Tw bij het faciliteren van NL Alert.

Bij de totstandkoming van artikel 13.6 van de wet in 1998 is in de memorie van toelichting beargumenteerd welke kosten voor de aanbieders blijven en welke door de Staat zullen worden vergoed. Daarbij is aangegeven dat de investeringskosten voor het aftapbaar maken van de netwerken voor rekening van de aanbieders zouden moeten blijven omdat het kosten zijn die voortvloeien uit het naleven van wettelijke verplichtingen. De kosten die rechtstreeks uit een individuele tap of informatieverstrekking voortvloeien, en die door de aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en diensten daadwerkelijk worden gemaakt – de administratie- en personeelskosten –, worden gerekend tot de opsporings- en vervolgingskosten en zullen daarom door de staat worden vergoed (zie kamerstukken (10)(2e), 533, nr. 3 pagina 125 tot en met 126). Dat is hier niet aan de orde, er zijn uitsluitend eenmalige investeringskosten om de informatieverstrekking aan het RIVM mogelijk te maken.